

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hoče sam prejeti, plača za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petertopne petlit-vrate po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopis naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Pogled v prihodnost.

Na Dunaju, 9. marca.

Ljudje se zanimajo za vojno v Aziji, za revolucionarno gibanje na Ruskem in za ogrsko krizo tako živo, da nimajo časa misliti na naše notranje politične razmere. Da, marsikomu se zdi, da je po dolgoletnem obstrukcijskem viharju kar naenkrat zasijalo solnce in je zavladal mir. Ali ti optimisti se motijo. V parlamentu teče res vse gladko; tuintam zapiha kak mali veter, ali ta ne moti nikogar. Parlament deluje; rešil je „državne potrebe“, dovolil rekrutni zakon, odobril predlog o refundaciji in spravlja proračun pod streho — vse izgleda, kakor da je zavladalo normalno življenje in delovanje.

Ali pa ni to vse le navidezno? Ko je baron Gautsch nastopil vlado, se mu je dovolila nekaka „Schonzeit“, menda do Velike noči. Njegova naloga je zagotoviti redno in stvarno delovanje parlamenta tudi po Veliki noči. Da sedaj parlament funkcijonira, to ni Gautscheva zasluga, šele če bo funkcioniral po Veliki noči, bo to njegov uspeh.

Ni dvoma, da se Gautsch močno za to zavzema, da bi ublažil nasprotja med strankami, zlasti med Čehi in med Nemci omogočil nekako vsaj začasno spravo. Brez take sprave tudi Gautschu ne bo mogoče izhajati.

Ali doslej ni imel sreče. Poskusil je doseči premirje med Nemci in Italijani na Tirolskem, a poskus se je izjalovil. Spravna akcija na Moravskem kar ne gre in ne gre naprej. Nemci na Češkem pa tudi čedalje bolj kažejo svoje nasprotje do vsakega porazumljenja s Čehi. Med nemškimi državnimi poslanci iz Češke jih je 27, ki načeloma nasprotujejo vsaki spravi s Čehi, in samo 17 jih je, ki so principijalno za spravo. A še ti so začeli iz strahu pred javnim mnenjem omahovati. Dokaz tega je, da Gautsch ni mogel izposlovati, da bi Nemci v češkem dež. zboru postavili obstrukcijo.

To so težave, ki jih je silno težko premagati. Morda imajo vendarle tisti prav, ki trde, da je prišel Gautsch do

spoznanja, da teh težav sploh ne bo mogel odstraniti in da si hoče pomagati iz preteče nevarnosti s tem, da svoje uradniško ministrstvo spremeni v parlamentarno ministrstvo.

Dunajsko in sploh nemško časopisje se bavi zdaj že dlje časa s to eventualnostjo. Časih so bili Nemci odločni nasprotniki parlamentarnega ministrstva. Dr. Steinwender je bil prvi, ki je proglasil načelo, da je za avstrijsko nemštvo uradniško ministrstvo še najboljši in da je parlamentarno ministrstvo vsled narodnostnih nasprotij nemogoče. In tega nazora so se Nemci oklenili z veliko vneto, spoznavši, da nimajo boljših braniteljev nemških interesov, kakor so višji uradniki nemškega mišljenja, in da ti še najglavje branijo proti pravu in proti ustavi nemško gospodstvo v Avstriji. Zlasti so s tega stališča branili skoro pet let Körberjevo ministrstvo, dokazujoč, da vsako neuradniško ministrstvo pomeni za Nemce silne izgube v narodnostnem oziru.

Danes so se ti nazori nemških strank že premenili. Večje nemške stranke so močno zavzete za parlamentarno ministrstvo in kaže se, da so istega mnenja tudi Čehi in Poljaki. Vse okoliščine pričajo, da si zna Gautsch pomagati iz pretečih zadreg in ubraniti se nevarnih viharjev, ako svoje uradniško ministrstvo spremeni v parlamentarno ministrstvo.

Naravno je, da more parlamentarno ministrstvo imeti samo koalicijski značaj. Mogoče je samo, če se pridobije za tako ministrstvo vse večje stranke in že dlje časa se tudi piše, da dobe v novem parlamentarnem ministrstvu svoje zastopnike Nemci, Čehi in Poljaki. Da, v nekaterih listih se že razdeljujejo mandati, dasi je v tem oziru pač še prezgodaj sploh kaj govoriti.

Značilno je, da se pri tej kombinaciji južni Slovani čisto nič ne upoštevajo. Svoj čas, ko so bili po Badenijevem odstopu avstrijski parlamentari klicani k cesarju, je cesar precizno izjavil, da, čim se ublaže nasprotja in postane parlamentarno

ministrstvo mogoče, se ustanovi tako koalicijsko ministrstvo, v katerem bodo imeli vsi narodi svoje zastopnike. Ta cesarjeva obljuba sicer ni izpolnjena, pač pa pozabljena. Če se ustanovi parlamentarno koalicijsko ministrstvo, se bodo južni Slovani čisto gotovo prezrli in je tudi prav verjetno, da bodo južni Slovani morali plačevati stroške sporazumljenja med tistimi strankami, ki si bodo delile portfelje na ta način, da bodo Nemci na Češkem v maršnem odnehal, odškodovali pa se jih bo zato na — Slovenskem.

Vojna na Daljnem Vstoku.

Bitka pri Mukdenu.

O zadnjih bojih se poroča iz Petrograda berlinskemu »Lokalan-zeigerju«. Včeraj zjutraj se je boj znova pričel. Kanonada je bila strahovita. Izborno organizovano so imeli Japonci dovažanje streljiva. Japonci so utrdili vsako osvojeno vas. Dvomi se, da bi sedanji položaj odločila bitka.

Odločitev bi mogla povzročiti le cela vrsta najljutejših bojov, za katere bi pa na ruski strani bilo treba izredno mnogo časa in energije. Japonci so že silno utrujeni. Boj za Tačičavo, 12 verst od Mukdena, in za Juhuanšun je bil strahovit. Te vasi so sedaj spremljene v prave pravcate fore. Za vsako hišo se je bil najljutejši boj. Rusom se je posrečilo, Japonce pregnati iz vasi Šuhuančue. Tačičavo je ostalo v japonskih rokah. Na severu od te vasi se je utrdil general Sagolski. S severa je došla vest, da so Japonci obšli rusko armado in da dirigirajo svoje voje proti Tielinu. Tu se bo najbrže bila odločilna bitka, ki pa ne bo vplivala na daljni razvoj vojne.

Iz Mukdena se poroča z dne 9. t. m. ob 1/3. uri zjutraj: Včeraj so Japonci naskočili ruske pozicije s severno od Mukdena. Pri vasi Padjaza, severozapadno od cesarskih grobov, se je vnel ljut boj. Naše predstraže so zapustile to vas.

Po noči so Japonci navalili na vas Sajutajci, severno od cesarskih grobov. Bitka še vedno traja. Na južni fronti so japonske predstraže dosepele do Huanšana. Na vseh straneh se sliši silno grmenje topov.

Ruska uradna poročila.

Kuropatkin je poslal 8. t. m. to-le brzojavko: Na desnem bregu reke Hun je prišel sovražnik ofenzivo proti Mukdenu s severozapada, deloma tudi s severa.

Naši voji v centru in na levem krilu se umikajo brez boja na utrjene pozicije na desnem bregu reke Hun.

Danes je nas sovražnik napal na severni fronti in pregnal maloštevilne naše predstraže iz vasi Padjaza, dve vrsti severozapadno od vasi Taenlun; v tem boju je padel poveljnik naših predstraž, generalštabi polkovnik Sapolski, ki se je opetovano odlikoval z veliko svojo hrabrostjo.

Sovražninapadina naše severne pozicije pri Mukdenu so bili odbiti, pri čemer je imel sovražnik velike izgube. Na zapadni fronti je sovražnik navah na naše pozicije pri vasi Niusitun, a je bil odbit. Pri protinapadu so naši voji ujeli mnogo Japoncev. Na vseh drugih pozicijah je potekel dan brez bojev.

Slično poroča tudi general Saharov, ki pravi:

Na severni fronti je sovražnik izvršil ponoči več ljutih napadov, ki so pa bili vsi odbiti.

Na vseh drugih pozicijah je bila noč mirna.

Brzojavki generalov Kuropatkina in Saharova ste datirani z dne 8. t. m., z istega dne so tudi datirane japonske vesti, da je bil Kuropatkin poražen in da se v neredu umiše.

Ako brzojavki generalov Kuropatkina in Saharova nista pristriženi ali

celo ponarejeni, kar pa ni verjetno, bi jasno izpričevali, da so japonska poročila hudo pretirana in da o porazu ne morebiti niti govoriti.

Kuropatkin torej poroča, da se ruski voji v centru in na levem krilu umikajo na desni breg reke Hun in sicer brez boja v že utrjene pozicije.

Ker so se japonski voji pojavili že severno od Mukdena, je ta Kuropatkinova operacija popolnoma naravna.

Ako se pa vzame v roko zemljevid, se razvidi, da se je Kuropatkin umaknil na desni breg reke Hun, ne toliko prisiljen od Japoncev, marveč ker so mu to velevali strateški in taktični oziri. Upoštevati je namreč, da je nastopil že čas, ko se jame že tajati led na mandžurskih rekah, ki v tem času silno narasejo. Ako bi Rusi vztrajali s svojim centrom in levim krilom na levem bregu reke Hun, bi imeli za hrptom nele Japonce, marveč tudi veliko nepremostljivo reko, kar bi moglo eventualno usodepolno vplivati na tek ruskih operacij.

S tem, da se je ruski center s levim krilom umaknil preko reke, se je izjalovil japonski poskus obiti ruske pozicije, ruska armada stoji zopet v ravni črti pred Japonci, ki se sedaj nahajajo v neprijateljem položaju, da imajo za hrptom veliko reko, kar lahko postane zanje še usodepolno.

Ako je torej Kuropatkinovo poročilo resnično in ni pristriženo v Petrogradu, pomenjajo zadnje ruske operacije spreten maneuver, ne pa katastrofo za rusko armado. V tem slučaju pa se bo pričela prava odločilna bitka šele sedaj na desnem bregu reke Hun.

Glasovi o ruskem porazu.

Iz Tokija se brzojavlja: Maršal Ojama poroča, da so bili Rusi povsod poraženi. Umikati so

LISTEK.

Mesečina.

Josip Knaflič.

Vračam se ob pozni uri domov. Noč, zimska noč, je topla in mila: samo morje in jug diha take noči. Jasno — sredi neba — sije luna, in morje je njen ogromni reflektor... v čarodejni svetlobi me obdaja vse kakor bajka, polna čudovitosti in skrivnosti... In v sanjah se ziblje moja duša, in že sem zablodil v neiskane kraje.

Nekje v predmestju sem. Tihe in osamele leže ulice, in le moja senca tava kakor duh mimo visokih zidov, izza katerih se dvigajo črne, nepremične silhete cipres.

Sredi ta neizmerne tišine zbuja mrtvi zvok lastnih korakov plah odmev v duši. Postojim; toda koraki odmevajo dalje. Prestrašen se ozrem — nekdo prihaja gor po cesti...

V mesečini se guglje njegova široka postava... Mož je slabo oblečen, in gerjačo stiska pod pazduho...

Zdaj se je približal. Ustavi se pred menoj, in gledava si v oči. Ne! To ni nikak romantičen lopov, ki je v polnočni samoti zalotil mesečnega poeta, da mu na prozaično trezen način izprazni žepo — ne, ta tukaj je ves drugačen ptič!

Gledam, gledam moža, in srce mi postaja veselo... Ah, da, on je! On je, ta obraz, neumno pošten, prekanjeno nedolžen in tako dovipno urezan, ta obraz, ki si ga je izmislil Bog Oče v trenutku, ko je bil posebno židane volje — ta ljubi stari, domači gorenjski obraz je to! Oh, pristen ves in pravi in tudi s tisto krivo zarezo tam na krajih ust, narajeno prav zato, da jo ta usta, kadar se odpro k besedi, mav' zavijejo...

Pa gledam ta obraz kakor prijazen sen z domačih tal, in silna veselost se poloti mojega srca, čudno objestna in nebrzdana veselost. Pa se smejem na glas in zakrožim tako:

»Oj, kam pa ti vandraš, oj vandrovec moj...«

Mož je očaran! Njegovo obličje blešči, se reži od blaženstva, on potegne z rokavom čez nos in oči, za-

cepta z nogami... potem zamežikajo naenkrat rosna odesca, me šegavo pogledajo, in — oh! zdaj se zakriža tam okoli ust, njih kraja se razmakneta, potezneta vsak po svoje, pa mi zagode v uho, da lepše nikoli:

»No, to smo pa z Gorenjskega...«

Ne vem, kaj se godi z menoj! Samo smejem se in gledam moža, in moč se smeje in me gleda, in vsa srečna sva oba... In luna se muza šegavo in sence po zidovih se poredno spakujejo... Kaj vesela čarobija vse to!

In ta čarobija postaja vedno bolj zabavna, kajti ta gorenjski stric tukaj ima čudovite lastnosti!

Ko ga vprašam, kam potuje, tleskne z jezikom, zamahne s palico po zraku in pravi:

»Hej, čez hribe in doline! Zdaj s solncem, zdaj z luno...«

V sladkem zadovoljstvu sije njegov obraz, jas pa sežem v žep in mu podarim krono.

Za hip pogleda denar in hip nato je že izgnil v njegovih ustih. Nato sname klobuk in se mi do tal prikloni. V nočni sapi zaplapolajo tenki kodri njegovih sivih las...

Moje srce se premetava v gorastni, božanski veselosti! In jaz bi tega prečudovitega strica še začel objemati, ko bi se on ne požuril, da se čim prej odpravi od mene... Kajti prečudoviti ta stric ne zaupa jo moji osebi v resnici prav čisto nič, in predno se dobro zavem, se mi izmuznejo! Enkrat, dvakrat še, no, tako za »Z Bogom«, potegnejo malo po gorenjsko in za nameček, no, puste malo žvenketati kronco po zobeh — in potlej hajd! po klanec gor!

Veseli čar je razbl njen, zamišljen zrem za potnikom, in moje sanje mu sledé...

Vidim ga stopati po široki cesti navzgor. Vedno višje, vedno dalje gre in slednjič je zgoraj na planjavi. Širna in daljna se razgrinja okrog njega in mesec razliva čeznjo svojo luč, belo kakor dan... Jesenska drevesa se dvigajo zdaj tu zdaj tam v skrivnostnih likih, kakor čudesa v bajno noč, apodaj v globini blešči morje, tostran v daljavi se temni gorovje, visoko nad vsem, v vekovečnem, neizmerem svojem sijaju pa se razpenja polnočno nebo! Kaka čudovitost, kaka veličast

je okrog in okrog! In kakšna svoboda, kakšen mir!

In potnik stopa vun v to prečudno veselostjo, stopa tih in sam, in njegova duša je tako pokojna in svobodna, in polna čarobnih sanj, kakor svetovje, ki ga obdaja.

A čez čas se utruji njegova noga, in tedaj potka kje na samotno kočjo. In vrata se mu odpro, in pri gostoljubnem ognjišču si odpočije.

Zjutraj pa pojde solneu naproti. Veliko in plameneče se bo vzdigalo izza belih gor, prešinajoč vse z močjo in radostjo življenja, rosne kaplje v travi bodo lesketale, ptice po drevju žvrgolele, popotnik pa bo korakal zdrav in mlad skozi svetlo jutro in iz njegovega grla se bo razlegala vesela popotna pesem...

Popoldne pa bo počival kje na morskem bregu. Na belem progu leži popotnik, roke sklenjene pod glavo, oko pa plavajoče čez sinjo vodno plan... Aj, in valovi šume tako sladko, solnčni žarki rajajo tako lepo po neizmeri gladini, ladjice se zibljejo na njej kakor beli metulji na pisani poljani, visoko čez nebesni

se jeli v sredo zjutraj. Japonska armada zasleduje sovražnika z veliko energijo.

Iz Londona pa se poroča: General Kuropatkin je vnovič poražen. Včerajšnji dan (8. t. m.) je odločil. Ruski vrhovni poveljnik ni samo v nevarnosti na severozapadu Mukdena, kjer prodira po raznih potih general Nogai s svojimi kolonami, marveč tudi v jugovzhodnem kotu bojišča, kjer je general Kavamura obšel ruske pozicije. Vse to je povzročilo padec Mačuntana. General Linevič se ne more več držati na Gaotulinskem prelazu in se jadno umiže v Fušung, dočim hiti po drugi cesti Kuroki, da bi dospel v Fušung pred Rusi. V centru je general Bilderling opustil vse poskuse, da bi z utrdami držal generala Nodza. Tudi general Kaulbars, ki bi imel preprečiti prodiranje Kujeve armade na jugozapadni strani od Mukdena, se more sedaj, ko je Likuantav prišel v japonske roke, rešiti samo, ako se hitro umakne. Na vsi veliki bojni fronti se ni posrečil niti eden ruski protinapad. Povsodi so zmagovali japonski voji in če ni dejstvo, da ni včeraj došla iz Mukdena nobena brzovjaka, samo slučaj, je Kuropatkin obkoljen od Japoncev v krog in krog.

»Tempsu« se poroča iz Tokija: Vesti iz bojišča naglašajo, da je japonska zmaga popolna. Rusi sicer niso obkoljeni od vseh strani, vendar pa so zadnji voji pod poveljstvom Linevičevim odrezani.

»Berl. Tagblattu« pa se brzovjavljaja iz Petrograda: Včeraj so Japonci že pretrgali brzovjavno zvezo s Harbinom. Več japonskih oddelkov je na potu proti severu. Včeraj je Kuropatkin sam vodil bitko zapadno od Mukdena več ur v najhujšem artiljerijskem ognju. Zlasti se je odlikoval v bitki general Cerpicki. Japonci so baje razdeljali železniško progo severno od Mukdena in včeraj zasedli Mukden. Rusi se povsodi umižejo.

Japonska armada ne gre v Mukden

Iz Tokija se poroča: Da bi se izkazalo spoštovanje svetosti kraja, kjer je vznikla kitajska cesarska rodovina, in da bi se varovali mirni kitajski prebivalci, je maršal Ojama, ko je izdal 8. t. m. povelje, da se naj opusti splošno zasledovanje umikajočih se Rusov, najstrožje prepovedal svojim vojem, utaboriti se znotraj mukdenskega obsidja.

Izgube v bitki.

Poročili iz Tokija se cenijo japonske izgube v tej bitki na 50.000 mož, izgube na obeh straneh pa znašajo v celem baje nad 100.000 mož.

Iz Pariza pa se poroča: General Oku je izgubil v bojih od zadnje sobote 15.000 mož, druge japon-

ocean jadrajo njih zračni tovariši, svetli oblaki — duša pa sanja in sanja ter plove tja brez konca in kraja...

Tako gledam in sanjam za mojem, in bolestnobra hrepenenje me poprime, da bi tekkel za njim, ah, z njim vred potoval takó širom sveta — lahko in svobodno kakor orel!

Ali popotnik že izginja mojim očem, jaz pa ostanem na mestu in bom ostal za večne čase. Zdaj jaz pametni, delavni in mirni človek, ki sem svoje življenje posvetil hvalevredni ciljem, sem obsojen v sužnja, on, vagabund, pa je svoboden gospod! Ljudje ga zaničujejo in ga ne marajo v svoji sredi, ali narava ga je sprejela v svoje naročje kakor svoje najboljšo dete, mu razodeva svoja čuda in mu daje uživati življenje v vsej resnični lepoti in velikosti. Jaz, ki sem koristen ud človeške družbe, pa sem pregnan izpred njenega obličja in, kaznovan z večnim bolnim hrepenenjem po njej — ne morem k njej, in v sanjavih mesečnih nočeh blodi moja senca trudna med mestnimi zidovi...

ske armade pa so v istem času izgubile po 20.000 mož.

Japonci bitorej v celem izgubili 75.000 mož. Včeraj so mogli pred Mukdenom pokopati relativno malo število mrtvecev. Med 8000 mrtvimi Rusi se nahaja 200 častnikov.

Nova ruska armada za bojišče.

»Lokalanseigerju« se javlja: Po zadnjih Kuropatkinovih poročilih se smatra bitka v Mandžuriji za izgubljeno. Izvzemši posamični taktični spretnosti se Kuropatkinove akcije ostro kritikujejo in skoro gotovo je, da se odpokliče z bojišča, to tembolj, ker je baje dognano, da je imel napram Japoncem premoč 50.000 mož.

Vzpriho teh dejstev ne more presenetiti sklep ruske vlade, da se pošlje na bojišče nova armada, ki bo štela 400.000 mož.

Rusija ima še za sestavo te armade 14 intaktnih armadnih korov. Za poveljnika te armade se baje imenuje stari general Dragomirov.

Mir?

»Figaro« v Parizu pravi, da se množe znamenja, da se v kratkem sklepe mir. Glavni simptom za to je dejstvo, da je Rusija razveljavila kupno pogodbo s parobrodno družbo v Hamburgu, od katere je prej kupila več parnikov, ki bi se imeli spremeniti v brzovozne križarke.

Druge vesti pa celo trdijo, da se odpokliče vse rusko brodogradnjo v domače vode.

General Steselj.

Kakor se poroča iz Petrograda, pride general Steselj pred vojno sodišče šele, ko bo končana vojna.

Državni zbor.

Dunaj, 7. marca. Posl. Steinwender je interpeliral železniškega ministra, zakaj se daje kranjski industrijski družbi prednost pri dobavi premoga iz rudnikov v Mostu in zakaj nima istih ugodnosti koroška industrijska družba. — Posl. Hagenhofer je predlagal, naj se izdajo kazensko-pravne določbe v varstvo svobodnega izvrševanja volilne pravice. — Potem je odgovarjal ministrski predsednik na znano Schönererjevo interpelacijo, nakar se je začela debata o obrtni noveli. — Posl. Vogler je kritikoval predlogo posebno glede izkaza usposobljenosti in obveznih izpitov za vajence. — Posl. Plaček je branil predlogo, vendar pa je priznaval, da ima velike ovire. — Posl. Choc je kritikoval predlogo ter je zahteval ločitev trgovske in obrtne zbornice in omejitev agentstva. Končno je odredil državni zboru kompetenco za ureditev obrtnega zakonodajstva, češ, da je to stvar deželnih zborov. — Nato se je razprava prekinila.

Iz odsekov.

Dunaj, 9. marca. V proračunskem odseku se je razpravljalo o šoli. (Poročevalec dr. Žitnik.) Posl. Pernerstorfer je zahteval za vse nad 20 let stare delavce v salinah minimalno tedensko plačo 18 K. — Poslanca Kaiser in Stanek sta zahtevala znižanje cene za živinsko sol. — Finančni minister dr. Kosel je izjavil, da znižanje cen kuhinjski in živinski soli ni mogoče, ne da bi se državni dohodki zdatno skrajšali. Prodaja soli v državni režiji se ni obnesla, kakor se je pokazalo v Celju in v Ljubljani. Nadalje je povedal minister, da se polagoma opusti pridelovanje soli v nezaviranih klobukih ter se uvedejo zaviti briketi. — Postavka se je brez sprememb sprejela. — V gospodarskem odseku je utemeljeval poslanec dr. Pfaffinger predlog, naj se rudarstvo izloči iz poljedelskega ministrstva ter se izroči trgovinskemu ministrstvu. V ta namen se je izvolil pododsek. — V železniškem pododseku je med drugimi tudi posl. dr. Tavčar postavil ministru vprašanja v zvezi z bohinjske železnice. Minister je na vprašanja takoj odgovarjal.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 9. marca. Pri včerajšnji avdijski bivega ministra dr. Daranyija se je baje napravil prvi korak za rešitev težkih v vojaškem jezikovnem vprašanju. Daranyi je namreč povedal cesarju popolnoma nove predloge, glede katerih bi bilo morda le mogoče zblizevanje med krono in opozicijo.

Dunaj, 9. marca. Jutri bo sprejet v avdijski predsednik hrvatskega kluba bivši minister dr. Nikola pl. Tomašić. Danes je Tomašić sprejel dopisnika »Budapešti Hirlapa« ter mu povedal glede stališča hrvatskih poslancev napram ogrski krizi: »Nas Hrvatov ne zanima direktno stališče strank. Mirno gledamo, kako se stvari razvijajo ter bomo zavzeli svoje stališče napram ogrski krizi šele tedaj, ko se sestavi nova vlada ter naznani svoj program. Potem bomo preskuševali, v koliko nova vlada respektuje interese Hrvatske. Moje posebno nazoranje glede vojaškega vprašanja je to, da se potone to vprašanje v ospredje tedaj, ko se bo vedelo, za kakimi reformami stremi nova vlada. Ako se dotična organizacija v armadi tiče takih odredb, ki so v smislu nagodbe izključna pravica Hrvatske, tedaj se mora ta respektovati, ravno tako, kakor se pri organizaciji deželne brambre (honved) spoštovale pravice Hrvatske. Ako se na Ogrskem uvede madjarsko poveljevanje, potem je ob sebi umljivo, da se v hrvaških polkih mora uvesti hrvaščina. Glede gospodarske samostojnosti je rekel dr. Tomašić, da je napačna politika, ako Ogrji zahtevajo samostojnost, ker je njihova dežela vendar v prvi vrsti kmetijska. Posebna hudo bi bilo v takem slučaju zadeta Hrvatska. Zato bi se v slučaju, da dobi Ogrska samostojno carinstvo, pač moralo dati Hrvatski posebno jamstvo za razvoj njene industrije. In sicer je v ta namen potrebno, da se sklene nova pravična nagodba, ker leta 1868, ko se je sklepala sedanja nagodba, ni nihče govoril o samostojnem carinstvu.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 9. marca. Na gori Atos so našli policaji pri nekem grškem menihu 28 zavojev dinamita, več tisoč patron, 6 zabojev smodnika, 158 dinamitnih kapsul i. dr. Vsa ta skrivna zaloge je bila namenjena grškim vstašem.

Nemiri na Ruskem.

Praga, 9. marca. »Narodni listy« so dobili iz Petrograda vest, da je morilec velikega kneza Sergija neki knez Obolenski, in da si je le na ta način mogoče razlagati, da je vdova morilca obiskala v jedi.

Berolin, 9. marca. Pred vojnim sodiščem v Petrogradu je bila včeraj obravnavana proti 40 vojakom, ki so se uprli odhodu na bojišče. Dva so obsodili na smrt, ostale pa vsakega na 18 let prisilnega dela.

Varšava, 9. marca. V Lodzu sta dva možka pri belem dnevu ustrelila na ulici dva policaja ter zbežala. Pred neko tovarno se je istočasno razpočila bomba, ki pa je zdrobila samo šipe.

Petrograd, 8. marca. Naučni minister general Glasov kmalu odstopi. Na njegovo mesto pride baje veliki knez Konstantin Konstantinovič.

Petrograd, 9. marca. V nekaterih notranjih gubernijah so se začeli puntati kmetje, ki ropajo graščinska posestva. To je posledica Gaponovega oklica, ki ga je nedavno poslal iz Ženeve na ruski kmetijski narod. Revolucionarskemu odboru se je posrečilo pozive razširiti med kmeti.

Dopisi.

Iz Leseca. Najnovejša novica v Lesecu je ta, da zadene farane čas pokore, »sv. misijon«, ki se prične v soboto, t. j. 11. t. m. To je nekaj izvanrednega, kajti minuli sta le dve leti po zadnjem misijonu in zopet se nahajamo na istem stališču. Povod k temu

bode najbrže ta, da je Jože skoraj ob vse ovčice prišel na paši, a sedaj pridejo boljši pastirji-misijonarji z namenom, da razkropijo čredo zopet skupaj spravijo. Previdni bodo baje z najizbornejšo mažo in najfinjšim milom, s katerimi sredstvi bodo morda zopet najdneje garjeve ovčice dobro požehtali in očištili ter jih vgnali v farovski blev. Poučevali bodo po najstrožji ligvorjanski metodi; kot vzor čistosti in deviškega stanu duhovstva bodo predstavljali mučenika iz najnovejšega časa, svojega sobrata, štajerskega — Slambergerja, ter za predpodobo o prepričanju verske gorečnosti in (one-) častnosti Boga, bodo producirali iz svoje srede znanega Knola iz Babnega polja. Učinek bode gotov in vzvišen (?). Dober tek! — V svesti pa smo si, da bo imel misijon ravno tak uspeh, kakor ga je napravil Seigerschmied od njegovega prihoda do danes, tedaj: Marta, Marta — — — Zavedni pa ostane nemo objektivni ter vztrajamo pri znanim reku: »Mi pa ostanemo, kakor smo b'li!«

Iz Bučke. V dopisu priobčenem v »Slovenskem Narodu« v št. 54. z dne 7. marca t. l. je nekaj vsled slabe pisave nastavljenih pomot. Namesto: »Cvetova« naj se bere Cvetova Nežka; namesto: »Občina mu plačuje (t. j. Jakliču tajniku) 80 gld. na mesec«, naj se bere: On dela za 80 gld. na leto dražje kakor kdo drugi, ki bi se lahko ceneje dobil. Mesto: Huhar, Jovanc, naj se bere: Kotar in Jovanc. Mesto: »Naš župnik je svoj čas stavil Huduškovo Meto za zgled in jo s polnim imenom imenoval — zdaj pa ji grozi, da jo ne pride obhajati, da ne sme več v cerkev, in da je škofu pisal, da jo bode iz svete vere izbrisal!«; naj se dostavi: Naš župnik nam je z lece s polnim imenom stavil Hodnikovo Meto za zgled, rekši, kdor meni ne veruje, naj pa njo vpraša. A tega ni povedal, da so ji grozili klerikalni agitatorji, da jo župnik ne pride obhajati, da bode škofu pisal, da jo izobči iz cerkve. In to zato, ker je dala nam pooblastilo, dasi se je pritiskalo nanjo, da naj nam dano pooblastilo preklicuje, in ga da klerikalcem. — Toliko v popravek dopisa, da ga ne bode nobeden krivo tolmačil, ker nočemo delati nobenemu krivice.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. marca.

— Slamberger in »Slovenec«. Z obžudovanja vredno hladnokrvnostjo se skuša »Slovenec« otresti kaplana Slambergerja, ki ga je za njegova mnogobrojna svinjstva končno zadela zaslužena kazen. In na kako preprosto način se ga skuša »Slovenec« otresti. Kratkotomalo pravi »Slovenec«, da je bil kaplan Slamberger — liberelec. Bolj preprosto bi se ga ne mogli otresti. Pa ne velja! Slamberger je bil strasten klerikalec. Preganjal je »Slov. Narod«, kar je mogel in preganjal je tudi liberalno učiteljstvo. Prav ker je bil Slamberger bojev t, fanatičen klerikalec, zato mu je ordinarijat tudi prizanašal in je z njim tako mlo postopal, kakor samo z najpriljubljenejšimi duhovniki. Duhovniku, ki je količjak liberalnega mišljenja, kaj hitro vrat zavijejo, le klerikalcem se prizanaša. To smo videli pri različnih kranjskih duhovnikih, ki so več ali manj podobni Slambergerju. Kakšen je bil kaplan Slamberger, o tem poroča »Učiteljskemu Tovarišu« neki učitelj. Tam je rečeno: Pravična kazen je vendar končno zadela kaplana Slambergerja, ki je bil naposled nastavljen v Zetalah pri Rogatcu. Ta skrajni izpridenec je bil namreč dne 25. februarja t. l. v Celju pri porotni sodnji obsojen na 18 mesecev težke ječe. Temu pohotniku ni bilo dovolj, da je onečlašal odrasla dekleta, lazil za ženami in tako razdril več srečnih zakonov, temveč lotil se je še šolaric. Take gorostasne reči je uganjal baje celih deset let. Za ta kaznjiva dejanja je pa znal mariborski kapitelj. Iz tega vzroka je premestil omenjenega pokvarjenca iz Ribnice na Pohorju kot iz prve ščacije na drugo postajo, ne da bi bil proti njemu dognal preiskavo in ga potem izročil roki pravice. To diši pač po srednjem veku. Gotovo si je ta hudodelnik vendar na kak drug način pridobil zaslug, da je roka škofova, oziroma ordinarijata čuvala nad njim. Kdor je poznal tega ošabneža in napihnjenca, je tudi hitro uvidel, kakšne zasluge si je pridobil. Bil je namreč grozovit nasprotnik šole in vsega napredka. Učiteljstvo mu je bilo trn v peti. Brez njegove vednosti bi se ne

bilo smelo ničesar v šoli ukreniti, ker se je vtikal v vse interne šolske zadeve. Če si ni upal ali mogel v sejah krajnega šolskega sveta povzdigniti svojega oholega glasu, je pa to napravil pozneje v krčmi ali kaki drugi kmetiški hiši, kjer je učiteljstvo blatil in obiral, da ni niti las na njem pošten ostal. Ta farizej je videl pezditi v očesu svojega bližnjega, a bruna ni čutil v svojem. To vam je bil hinavec, kakršnega bi ne našel z lučjo pri belem dnevu. To so menda edine zasluge, ki so dičile tega popačenega svečenika. Kakor je znano, take zasluge, posebno če so v škodo šoli, visoko upoštevajo tudi pri višjih duhovskih oblastvih, sicer bi bilo popolnoma izključeno, da bi mogel tak nesramnež deset let opravljati duhovniško službo. Lahko je pa tudi, da se dajo zakriti taka kaznjiva dejanja s plaščem krščanske ljubezni. Ta krščanski plašč pa mora biti čudno velik, da se lahko raztegne tako daleč. Kaj takega pač menda le samo duhovniki store, ki so v vsakem oziru nedotakljivi. Časih jim pa vendar zmeša štrno — sodišče!

— V dolenjskih mestih nimajo klerikalci nič zaslonbe, kajti izmed meščanstva se jim je doslej posrečilo vloviti na svojo stran le nekaj izmed najslabših obrtnikov. Klerikalci tudi vedo, da z očitno strankarsko agitacijo ne opravijo ničesar, pač pa poskušajo svojo sredo kot reševalci obrtnikov. Ljubi Bog je klerikalec obdaril s posebno milostjo. Rešujejo kmete, rešujejo delavce, rešujejo obrtnike, trgovce, uradnike, vse rešujejo — pri tem je le ta zlodej, da so vedno pomagali le — sami sebi. Dne 12. t. m. bodo na »obrnem shodu« v Novem mestu spet enkrat reševali obrtnike. Govorila bodeta dr. Gregorič in Ivan Kregar. Če se kaj pametnega stori, bomo to z veseljem pozdravili, ali pričakovati kaj takega kraj najboljšo volje ne moremo, saj pričajo tisočere izkušnje, da je vse klerikalno reševanje različnih stanov samo — humbug, ki naj zvabi ljudi v klerikalno mišnico.

— Iz lavantinske škofije se nam poroča: Kdor hoče biti izveličan, temu je neobhodno potrebno, da pozna mojstre-slikarje, ki so naslikali Marijine podobe. Vsaj tako mora verna duša misliti, ki je poslušala zadnji pastirski list ekscelence škofa Mihe. Vemo, da je ekscelence Miha jako učen mož, zlasti pozna temeljito cerkveno zgodovino in zgodovino cerkvene umetnosti — ali kar je dal sedaj s prižnice razglasiti, to je za preproste ljudi vendar neprebavljivo. V pastirskem pismu je oznenjenih polno imen različnih slikarjev, letnice, kdaj so napravili kakó Marijino podobo, koliko centimetrov je podoba široka in visoka in kdaj je bila blagoslovljena. Povedano je tudi, koliko odpustkov dobi kristjan, ki pred to podobo moli in koliko jih dobi, če se vrhutega še posti. Povedano je še jako mnogo drugega o odpustkih. Kmetstvo ljudstvo seveda vsega tega ni razumelo. Koliko bolje bi bilo, ko bi pastirski listi vzpodbujali ljudstvo k nramnemu, zdravemu, pametnemu življenju, brez vse učenjaške in politične primesi!

— Repertoar slov. gledališča. Danes zvečer je prva predstava Puccinijeve opere »Bohème« kot časten večer primadone slovenske opere gospe Marije Skalove. Za današnjo predstavo je na razpolago le še prav malo prostorov ter se opera »Bohème« ponovi v nedeljo, dne 12. marca. Pri tej drugi predstavi nastopi kot gost v vlogi Rudolfa gosp. operni tenorist Carlo de Rosa. — V nedeljo popoldne vpripori se kot ljudska predstava naslednjič v sezoni velika burka »Rusom na pomoč«. — V torek je dramska noviteta: grofa Tolstega znamenita drama »Moč teme«, v četrtek pa Smetanova opera »Poljub«.

— Umrla je danes po daljšem bolehanju v starosti 33 let gospa Franja Orožnova, soproga gospoda profesorja Fr. Orožna. Pokojnica je bila ljubezniva narodna dama, ki jo je vsakdo rad imel, kdor jo je poznal. Bodi blagi gospe prijazen spomin!

— Zanimiv komorni koncert v Ljubljani. Danes teden, v petek, 17. t. m., bo v Ljubljani koncertoval kvartet umetnikov iz Prage in bo pri koncertu tudi sodelovala slovenska koncertna pevka gospodična Mira Dev.

— Koncert „Glasbene Matice“ v Trstu. Pevski zbor „Glasbene Matice“ napravi dne 25. in 26. marca, ko sta dva praznika, izlet v Trst in priredi v tamošnjem „Narodnem domu“ dva koncerta v dobrodelen namen. S koncertoma bo združen ogledovanje mesta in vožnja po morju ter prijetna zabava s tržaškimi rodoljubci. Vložila se je prošnja za polovično vstopnino, ki znaša tja in nazaj 5 K 80 h. Ako bi bilo udeležnikov 300, dobimo poseben vlak, ki bi šel dne 25. jutraj iz Ljubljane in se vračal iz Trsta dne 26. zvečer. Pevski odbor nujno prosilavno občinstvo, ki bi se hotelo udeležiti tega izleta, da to izjavi ali v pisarni „Glasbene Matice“ ali v trgovini gospoda J. Lozarja čim prej, vsaj pa do 15. marca. Tudi rodoljubi z dežele se k temu izletu vsbijo in poživljajo. Prilika je jako lepa, ogledati si Trst in udeležiti se sijajne umetniške manifestacije Slovencev med tržaškimi brati.

— Akademija. Jutri, v soboto, ob 8. uri zvečer nadaljuje g. dr. Ivan Robida svojo predavanje o higijeni.

— Narodna čitalnica v Ljubljani prosi p. i. dame svojih članov, da se udeležijo važnega razgovora, ki se bode vršil dne 11 t. m., v soboto, ob šestih uri v damskem salonu „Narodnega doma“.

— Dirkališka zadruga v Ljubljani. Kakor je bilo že dvakrat naznanjeno, ima dirkališka zadruga jutri, v soboto dne 11. marca t. l., zvečer ob 8. uri v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“ nov občni zbor, kateri bode o razdružbi in likvidaciji zadruge sklepal ne glede na število zastopanih deležev. Ker se bode obenem tudi določilo, po katerih finančnih nadrtih se ima likvidacija izvršiti, kar je za združnike zelo važno, naj se isti blagovoljno občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

— Drugi dobitki loterije v Novi Panoniji je zadela vstopnica št. 857. Imejtelj vstopnice naj se z isto zglaš pri odboru „Sokolovem“, kjer prejme svoj dobitek.

— Bolniška blagajna moštrov v Ljubljani naznanja svojim članom, da bode v nedeljo dne 12. marca, ob 2. uri popoldne v Avromem steklenem salonu, redni občni zbor.

— Javna vinska pokašnja bo jutri, v soboto, od 7.—9. ure zvečer. Dospel je zopet več novih, izvršnih vinskih uzcrcv.

— V Kosezah je umrl bivši ljubljanski trgovec gosp. Albert Eberhart.

— Narodna čitalnica v Škofji Loki naznanja, da se je na 12. sučca t. l. namenjena predstava „Šivilje“ preložila na nedoločen čas; vendar se pa bode ta igra vprizorila še tekom tega sli pa s početkom prihodnjega meseca.

— Iz Kamnika se nam piše: Minul je predpust in pričel se je čas pokore. Če se mora res človek za zabavo, veselje, posebno pa za ples pokoriti, tedaj bode morala delati kamniška mladina strašno pokoro; kajti naša „Čitalnica“ v prvi vrsti je nudila letos največ in najlepših zabav. Omeniti nam je najprej plesnih vaj. Iste so se vršile redno vsak teden trikrat ter so bile izvanredno dobro obkane. Plesalo se je vedno jako animirano in vztrajno. Plesje je vodil g. E. Adamič, za kar so mu plesalke ob „zaključnem venčku“ podarile krasen pokal. „Čitalnica“ je priredila letos tudi „Kmetijski ples“. Z zadovoljstvom smemo konstatirati, da čitalniški prostori že dolgo, dolgo časa niso bili tako polni. Plesalo se je do bele dne kolikor je dala dala in pripravljeni smo, da se bode spominjal vsakdo te lepe noči radostno. Kar je bilo kostumiranih dam in gospodov, bilo je vse jako okusno in primerno. Tudi godba je storila v polni meri svojo dolžnost. Res je bil predpust dolg, toda žalosten tu ni bil nihče vsed tega, najmanj pa, upamo, tisti, kateri so se zabavali v okritju naše mišne „Čitalnice“.

— Rokodelci v Zagorju ob Savi so priredili dne 12. sveč. t. l. v gostilni g. Medvedove plesni venček. Uspeh je bil prav dober, kajti čistega dobička je 35 K, ki pa je namenjen ustanovitvi rokodelske zadruge.

— Umrl je v Febringu odvetnik dr. Wittermann, ki je reševal „nemštvo“ v t. Lenartu v Slov. Goricah celih 25 let kot odvetnik in agitator.

— Krvav pust so imeli letos v področju brežišga sodišča. Najprej so neki hrvaški sejmarji baje brez poviča ubili konjarja Fr. Ste-

fančiča iz Bizelskega, ko je peljal vino iz Hrvaške. Zvečer so se v gostilni v Mostecu na neki plesni veselici stekli fantje saradi neke vaške lepote; pri tem so ubili kmetkega fanta Fr. Ferencika. — V Pleterjih je hotel isti večer neki sloglasni A Medved vdreti v hišo posestnika Spilerja. Spiljer je pri lini večnih vrat na nasilnika streljal ter ga za del v prsi.

— Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu priredi svoj 7. redni občni zbor v soboto, dne 11 t. m., ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih (Heinrichstrasse 8, II) Slovanški gostje dobrodošli!

— Izborne nemške šole. V Gradcu se je pretekli teden vršila obravnava, pri kateri je priznal neki 17letni fant iz lipniške okolice na Štajerskem, torej iz popolnoma nemške okolice, da je obiskoval sedem let tamošnjo nemško šolo in ne zna ne brati in ne pisati.

— „L'italianità del foro“ in odvetniška zbornica v Trstu. Odvetniška zbornica v Trstu je največja nasprotnica slovenskemu uradovanju na vseh sodiščih, ki spadajo v njeno področje. Tako je kaznovala slovenske odvetnike, ki so se „predraznili“ braniti obtožene v slovenskem in hrvaškem jeziku, odbila je celo laški pisane vloge, če je bila kaka priloga slovenska. Sklicevala se je vedno na pretežno „italianità del foro“. A glejte njeno doslednost! Pred kratkim je sodišče na Voloskem naprosilo to zbornico, naj tožitelju, nekemu priseljenemu nemškemu natakarku, v njegovi civilni pravdi imenuje ubožnostnega zastopnika. Zbornica je tej prošnji ustrejala in je z nemškim dopisom imenovala zastopnika. Ali je ta nemški dopis zahteval italijanski narodni ponos? — „Ljudski oder“. Socialni demokratje v Trstu snujejo izobraževalno društvo „Ljudski oder“. Ustanovni shod bo 16 t. m. ob 8. uri zvečer v delavskem domu (ulica Boschetto št. 5).

— Slaba šala. V neki gostilni v Trstu v Starem mestu so neki hudožneži ovili z mnogobrojnimi serpentinami 19letnega natakarkja Valterja Bearzi in serpentine potem zažgali. Bearziju se niso osmislili samo lasje, tudi lica in desno roko je imel hudo opečeno.

— Na potu v zapor ušel. 25letni kočijaž J. Krpan v Trstu je bil v nedeljo ponoči aretovan, ker je v neki gostilni z nožem grozil. Na potu na policijski komisariat ga je rešil njegov prijatelj Anton Podboj, ki je v zasledujoča ju policista metal kamenje. Vendar je policija v sredo oba našla in spravila v varnost.

— V Trstu sta se včeraj popoldne stekli dninarja Viktor Požar in Anton Čidin in se obdelavala z noži. Požar je dobil dve globoki rani na čelu in levi strani obraza, Čidin pa je imel le kožo na glavi prerezano z nožem. Čidina so aretirali, Požar pa je moral iti v bolnišnico.

— Izpred sodišča. Kazenske obravnave pri tuk. delnem sodišču: 1. Rok Globočnik iz Kamne gorice, delavec na Hrušici, je vrgel v Markeževi gostilni Engelbertu Viemettiju vrček v lice, ker mu ni bilo po volji, da ni hotel več na harmoniko igrati. Udaril je tudi s steklenico Franceta Pihlerja, lastnika nekega gledališča, po glavi, ker je kot Viemettijev gospodar temu prepovedal še nadalje igrati. Obsojen je bil na 6 tednov zopora. — 2. Martin Perne, posestnika sin v Godiču, je bil jezen na očeta, ker je izročil njegovi sestri Tereziji domačijo. Grozil jima je, kakor tudi domačemu hlapcu Francetu Pistotniku, da bo Palovčica, hudiča in onega berača (Pistotnika) še danes ubil, izrazil se je tudi, da morajo prejšnji Kamničani in žandarji priti, in da mora prej kri teči, predno bodo njega gnali v zapor, pretepaval je svojo mater in 75 let staro staro mater. Obdolženec, ki je znan razgrajal in zapravljivec, je bil obsojen na 10 mesecev težke ječe. — 3. Franc Kralj iz Rafolč in Janez Cotman iz Trzina, sedaj delavca na Hrušici, sta domov grede iz vasi Planine v Prihodi in nagajivosti prebrnila dva voza, naložena z deskami, njiju tretji tovariš France Rihter je pa s kolom v zaprti okno Razingarjeve hiše dregnil, ne da mu bil dal kdo za to kak povod. Obsojeni so bili vsi trije, in sicer vsak na tri mesece težke ječe. — 4. Janeza Siherla, delavca v Podgorici, je krčmar Paternoster iztiril zaradi razgrajanja iz svoje gostilne. Siherl je pa brez povoda v veži te gostilne z nožem sunil za vrati stojčega Janeza Ježka v levo zgornje stegno. Obsojen je bil na tri mesece ječe. — 5. Ljotze Kalčič, 20 let stari zidar v Vinici, se je mislil odpeljati v Ameriko in se odtegniti vojaškemu naboru. Stražniku na južni železnici se je imenoval za Matijo Tršinarja, ta izmišljeni naslov ga pa ni mogel ubraniti aretovanja. Obsojen je bil na tri tedne strogega zopora in na 20 K denarne kazni. — 6. Oresta Chiappinija,

zidarja v Hrušici, je tirjala natakarka Marija Frank za neki dolg. To ni bilo obdolženec po volji, zato je vrgel skozi kuhinjsko okno steklenico za pivo proti Mariji Frank, ne da bi jo zadel, pač pa je bil po tem činu na glavi neznan poškodovan v kuhinji se mudeči Jožef Zanotti. Tudi aretujočega orožnika je psval. Obsojen je bil na tri tedne zopora. — 7. Avgustin Polik, hlapec v Ljubljani, je na Martinovi cesti prišel v Šusteršičevo šupo po neko trugo, pri tem pa vlomil s sekuro v Šusteršičev kovček in vzel iz njega denarnico s 34 K. Ko je čutil priti domačino, je skril denarnico v seno ter se delal spečega. Šele, ko so poslali po stražnika, se je vdal. Obsojen je bil na 8 mesecev težke ječe.

— Tatvini. Sinoči sta bili gledališki igralci O. Kettejevi iz garde robe ukradeni 2 K. — Predvčerajšnjim popoldne je bila go. Mariji Cim permanovi, najemnici gostilne na Rimski cesti št. 17, iz gostilne ukradena črna, okrogla stenska ura, iz spalne sobe pa šepna ura s srebrno verižico. Tat je dosedaj še neznan.

— Plasen vol. Dne 8 t. m. je prignal posestnik Jožef Bazlaj iz Gulberta pri Medvodah št. 34, prodajati svojega vola. Kerga na semnju ni prodal, ga je peljal na dvorišče gostilne „pri Avstrijskem carju“ na Sv. Petra cesti št. 5 in ga tam privezal. Vol se je bil odtrgal in dirjal po Sv. Petra cesti tako, da so se ljudje preplašeni zatekali v hišne veže. Pri dirjal je že ves spehan do delavskih hiš na Kodolijevem, kjer so ga bili ustavili. Vola imajo v oskrbi v navedenih hišah.

— Nesreča. Včeraj popoldne je padel med postajama Šiška in Vižmarje s stroja kurjač državne železnice, g. Logar, ter se naroki in hrbtu znatno poškodoval. K sreči je padel ob progi v mejo, ko bi bil pa na progo, bi bil zadobil še hujše poškodbe.

— Vthotapec. Danes ponoči se je vthotapil v hlev na Sv. Jakoba trgu neznan tat in hlapcu Avgustu Birtiču ukradel nikljaso uro z verižico, vredno 8 K.

— Pobalinstvo. Na pustni večer se je fjakar Oskar Bergant, ki je stal pred „Slonom“, bil nekoliko odstranil od voza. M-d tem časom pa mu je neznan pobalnik zrezal v kočiji usnje in mu napravil s tem 80 kron škodo.

— Pes ugriznil je včeraj 42 letnega delavca Martina Sušnika ter ga poškodoval tik levega očesa in na bradi. Lastnik psa je znan.

— Pobegnil je dne 6 t. m. od svoje matere 12letni šolski učenec Ivan Bambič, kateri se neznano kje potepa.

— Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 10 Slovencev in 15 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 10 Slovencev in 25 Hrvatov. — V Heb je šlo 190, na Westfalsko 90, v Solnograd 60, na Jesenice 50, v Hrušico pa 25 Hrvatov. — 30 Slovencev je šlo v ogrske šume, na Dunaj se je odpeljalo 100 Lahov in 25 Kočevarjev, nazaj je pa prišlo 20 Kočevarjev. Iz Heba je prišlo 50, iz Hrušice 60, iz Jesenic pa 70 Hrvatov.

— Izgubljene in najdene reči. Ga. E. G. je izgubila 20 kron denarja. — Slikarski pomočnik Rajko Kobal je našel srebrno uro z verižico.

— Ljubljanske društvene godbe koncerte vrši jutri zvečer v „Narodni kavarni“, Gosposke ulice. Začetek ob 9. uri. Vstop prost.

— Najnovejše novice. — V konkurs je prišla dunajska stavbna družba „Apollo“.

— Vesti o boleznih ruskega prestolonaslednika so popolnoma izmišljene. Mladi carevič je bil in zdrav.

— Poroča belgijske princezinje Klementine s princem Viktorjem Napoleonom se bo najbrže razbila, ker je cesarica Evgenija princu izjavila, da ne dovoli poroke brez kraljevega privoljenja.

— Monopol na cigaretni papir je uvedla Črna gora.

— Napačen kandidat. Pri zadnjih državnoborskih volitvah na Ogrskem je kandidoval v okraju Bi-zakna neki Markbreit. Na volilne shode pa je prihajal mesto njega zelo prikupljiv odvetnik dr. Keresdesi, ki je iziboren govornik. Vsi kmetje so bili navdušeni, ker so mislili, da imajo res pred seboj svojega bodočega poslance ter so ga skoraj eno glasno volili. Sedaj pa ima zadevo že v rokah kurialno sodišče.

— Peklo v duhovniškem varstvu. Kakor poroča „Fräksischer Kurier“, zavzeli so se duhovniki v Pirmasensu prav toplo za peklo, kakor da bi imeli pokroviteljstvo nad njim. Zgodilo pa se je to na sledeči način: V ondolni telovadnici je bila napovedana maskarada pod imenom „Živahno življenje v

pekluc. Zadnji trenotek pa je dobil okrajni urad ugovor proti prireditvi. Ugovor, ki ga je podpisala celokupna duhovščina, pravi, da se krščanski krogi zgražajo nad takim profaniranjem pekla.

— Kaj je doživel Kocian v Kavkazu? Znan čiški virtuoz na gosli Kocian, ki ga poznajo tudi Ljubljančanje, je bil nedavno v mestu Baku skoraj v taki nevarnosti, kakor Kubelik med nemškimi divjaki v Lincu. Bil je ravno v hotelu nekega Armenca, ko je došla vest o krvavih puntih med Tatari in Armeni. Brž je stekel po svoje tri gosli, največji zaklad, a na ulici so ga že obkolili krvoželjni Tatari misleč, da je tudi Armenec. L. sklicevanje na svoje plakate po voglih ulice, ki so imeli tudi njezovo sliko, ga je rešilo smrti. Kozaki so ga spremili na kolodvor, odkoder se je brž odpeljal v Tiflis.

— Snažilec obleke milijonar. V mestu Sirakuzi je umrl nedavno John D. Mosen, zapustivši premoženje kakih 8 milijonov. V svoji mladosti se je preživljal s tem, da je ljudem na ulicah znažil čevlje in obleko, posneje je začel tržiti s piščanci, končno pa s konji, in pri tem si je nabavil tako ogromno premoženje.

— Neverjetno. Rusija postaja dežela neverjetnosti. Iz Krasnojarska se poroča, da je bil z ondolne postaje nedavno ponoči ukraden cel tovorni vlak z osemnajstimi naloženimi vozovi. O tatovih ni sledu.

— Najstarejši denar. Nemški pastor Somann je našel na svojem potovanju po Siriji, Mezopotamiji in Armeniji v Anadolu zelo star srebrni denar, ki je bil kovan 800 let pred Kristovim rojstvom. Napis ima armenski „Panamu Bor Rekub“, to je bilo ime takratnemu kralju. Dosedaj se je mislilo, da so kovali prvi denar Lidijci za časa kralja Kreza ali njegovega očeta Alijata, a ravnokar najdeni denar je 200 let starejši kot sploh vsak drugi dosedaj znani denar.

— Po nedolžnem obožen. V Allentownu (Pensilvanija) je bila slučajno na grozovit način umorjena neka žena. Pred par tedni je bil zaradi umora obsojen in obožen delavec Bloch. Te dni je prišel nje gov brat v New York ter zvedel od nekega znanca, da so mu brata obesili, kar ga je jako prevzelo, da je šel takoj k sodišču ter se prijavil, da je on morilec dotične ženske, dočim je bil brat povsem nedolžen.

— Shod služkinj je bil te dni v Budimpešti. Na shod je prišlo nad 3000 zastopnic krasnega spola. Govorilo se je brezobzirno kakor na kakšnem zboru proti postopanju s služkinjami. Končno se je sprejela resolucija, v kateri se izreka želja, da bi gospodarice postopale s služkinjami vsaj tako, kakor postopajo nekatere gospe s svojimi psi.

— Visoka starost. V bosanski vasi Boljavč, okraj Gračanica, živi neki Nedo Kršić, ki je baje 147 let star. Pred leti je pričel pri sodišču o nekih kraljevih razmerah, kakršne so bile pred 100 leti, in izklopavanje na dotičnem kraju je izkazalo, da je mož govoril resnico. Pred 11 leti je umrla v isti vasi neka Marijana Žiška, ki je dosegla 154 leto.

— Čas je zlato. V tovarni za črevlje v Masachutesu (Amerika) napravili so par ženskih črevljev na dvanajst zapunk v 24 minutah. Pri tem je koža za te črevlje šla skozi roke 57 delavcev in skozi 42 raznih strojev.

— Zamorcev v Združenih državah je 9204631 77 odstotkov je poljskih delavcev, 21000 je tessarjev, 20000 brivcev, ravno toliko zdravnikov, 16000 pridigarjev, 15000 zidarjev, 12000 izdelovalcev ženskih oblek, 10000 strojevodij in kurjačev, 5000 črevljarjev, 4000 muzikov, 2000 igralcev in 1000 odvetnikov.

— Sleparski duhovnik. Iz Padove se poroča, da se bo te dni zagovarjal pred sodiščem duhovnik don Rezzadore zaradi hudodelstva goljufije. Tega poštenjakoviča so pred nekaj meseci aretirali v Rimu, kakor se je pripeljal z nekim romarskim vlakom. Ogoljufal je za veliko katoliško banko v Vicenzi in različne druge osebe v Carmignanu.

— Izborna milo. V speceriji sko prodajalno vstopi ženska s rokavi žež komolce zavihanimi rdeča v obraz vrže pred prodajalca rumenkasto substanco in vpije: Torej to je tisto slavno milo, ki vse opere in vse madeže osnaži, da je perilo belo ko sneg in da ni treba nobene posebne truda za to. Pravite to komu drugemu, to sleparijo. Tri ure se že mušim in drgneem perilo, da bi se mi kmalu duša izrgala iz telesa, pa ne dobim niti najmanjše pene iz tega mila. — Oprostite, gospe, odvrne ji trgovec, rad vam verjamem vse. Vaš sinko je kupil včeraj kos mila in kos sira. Ta kos je sir. — Sir? Zdaj mi je vse razum-

ljivo. Zato nisem mogla vsa noč spati, ker smo sinoči jedli tak sir. Strašno se je penil.

— Društvo za varstvo nezakonskih mater se je ustanovilo v Berlinu. Društvo boče ustanoviti zavetišče, kamor pridejo zdrave in delavne matere, ki imajo tudi namen, svoje nezakonske otroke pravilno izrežati. Kjer mogoče, bodo morale delati po vrstovih, pa tudi opravljati poljska dela ali se pa posvetiti kakemu poštenemu obrtu, pri tem pa ne smejo pozabiti na oskrbo svojih otrok. Menda bi tudi pri nas ne bilo kaj takega napakega, če pomislimo, koliko nezakonskih otrok tava od prvih mladostnih let brez vsakega nadzorstva po svetu in jih vsakdo rajši svinka in zaničuje, kot bi jih v čem podučil in napravil iz njih dobre in poštene ljudi.

— Nemški cesar na potovanju. Kmalu odplove cesar Viljem s cesarico na svoji ladji „Hohen-zollerne“ na jug. Prva postaja bo v Taj, kjer se sestane s portugalskim kraljem, potem Vigo, kjer se sestane s španskim kraljem. Dne 26 t. m. pride cesarska dvojica v Taormina na Siciliji, kjer ostaneta v hotelu „Timmess“ ves mesec. Za hotel plača cesar najemnine 100000 lir, ker so se morali že mesec poprej vsi gosti izseliti iz hotela; pohištvo za cesarja in cesarico pride naravnost iz Berlina. Iz Sicilije prideta najbrže v Opatijo, kar pa še ni gotovo.

Književnost.

— „L'Energie Française“. Socijalna, literarna, politična in narodna revija. Urednik: André Chéradame, 14, rue du Helder, Paris. Narodnina: 16 kron na leto. Revija objavlja samo izvirne članke. Glavni sodruidniki so: Gaspé: Adam, Marie Anne de Bivet, Gyp, Myriam Harry; gospodje: Maurice Barrès, general Bunal, Henry Bordeaux, Paul Borel, René Boylesave, Léon Daudet, August Dorchain, Marcel Dubois, profesor na Sarboni, Félix Duquesnel, Emile Faguet, član francoske akademije, Maxime Formont, Emile Gebhart, član francoske akademije, Gerville-Reaché, poslanec, Henry Moussey, član francoske akademije, viceadmiral Humann, Alphonse Humbert, član Lahor, Pierre Lalo, Henri Lavedan, član akademije, Louis Léger, član Instituta, Edouard Lockroy, bivši minister mornarice, René Maizeroy, Tanerède Martel, Georges Montorgueil, Jean Rameau, Jules Roche, bivši trgovinski minister, J. H. Rosny, E'de Saint-Auban, Albert Sorel, član francoske akademije, Maurice Spronck, poslanec Maurice Talmayer, Léon de Tinsseau, André Theuriot, član francoske akademije, Joseph Thierry. Tri zaporedne številke, se pošljejo na zahtevo brezplačno na ogled.

— Novi Akordi. Ta zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo je nastopil svoj četrti letnik. V snopišču s 1. marca prinaša šest slovenskih skladb in sicer: Josp Procházka: Iz cikla „Karneval“ II. valse, za klavir; dr. Gus Ipavice: „Na plesu“, moški zbor; Emil Adamič: „Prošnja“, četverospev; dr. Benj. Ipavice: „Iz gozda so ptice odpule“, za en glas in klavir; dr. Goj. Krek: „K Böcklinovim slikam 2. Eremita“ za klavir (ali orgle harmonij) in gosli; Emil Adamič: „Oreh“, četverospev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Raka 10. marca. Napredna stranka je v Bučki sijajno zmagala. Živeli narodnjaki!

Dunaj 10. marca. Feldmaršal Schöneich je bil danes pri cesarju sprejet v posebni avdijenci. Njegovo imenovanje za domobranskega ministra bo razglašeno v nedeljo.

Dunaj 10. marca. Danes sta bila pri cesarju v avdijenci grof Zelenszky in bivši hrvaški minister dr. Tomasich. Ta je po avdijenci povedal, da prepušča cesar rešitev gospodarskega vprašanja med obema državnima polovicama povsem dunajski in peštanski vladi. Glede zahtev koalirane ogrske opozicije zastran armade je dobil dr. Tomasich pri avdijenci vtis, da krona tem zahtevam ne ugodí.

Pariz 10. marca. Gapon se mudi tu, a namerava iskati zavetja v Londonu.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 10. marca. O izidu bitke pri Mukdenu se doslej ni

